

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Stockholm 2017-04-24

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
marie.loose@regeringskansliet.se

Yttrande över rapporten ”Metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet i lärosätenas samverkan med omgivande samhälle” från Vinnova. Dnr N2017/00055/IFK-Kungl. Skogs- och lantbruksakademien

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. I akademiens uppdrag ingår att avge yttranden beträffande utredningsförslag.

Rapporten ”Metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet i lärosätenas samverkan med omgivande samhälle” har remitterats av Näringsdepartementet. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) har följande synpunkter på den remitterade rapporten och de frågor i anslutning till denna som departementet ställer.

Sammanfattning

KSLA ställer sig positivt till regeringens strävan att öka incitamenten för universitets och högskolors samverkan med det omgivande samhället. Dock anser KSLA att den utvärderingsmodell som föreslås av Vinnova i nuläget inte kan rekommenderas som underlag för fördelning av medel till lärosätena. Modellen upplevs som alltför resurskrävande i förhållande till den begränsade information den trots de stora insatserna sannolikt kommer att ge. En vidareutveckling av modell och processer för utvärdering av samverkan är en förutsättning för att samverkan ska kunna utvärderas på ett transparent sätt.

Synpunkter på Vinnovas föreslagna modell

KSLA är positiv till regeringens strävan att stimulera universitets och högskolors samverkan med det omgivande samhället. KSLA välkomnar även att regeringen avsätter särskilda medel

för samverkan och att dessa medel fördelas efter prestation inom samverkansområdet. Detta förutsätter att en rimligt enkel och rättvisande värderingsmodell för samverkan kan användas. KSLA:s tolkning av Vinnovas rapport är att detta är en mycket svår uppgift och att Vinnova inte lyckats att presentera en sådan modell. Den modell som presenteras är så resurskrävande att en sådan utvärdering endast vore rimlig att genomföra med långa tidsintervall, kanske vart tionde år. Att på ett rättvisande sätt använda inspel från samverkanspartner, t.ex. i form av de föreslagna samverkanspartsenkäterna, förefaller också mycket svårt.

I yttrande över ”Prestationsbaserad resurstilldelning för universitet och högskolor” i mars 2012 framhöll KSLA att det kommer att vara en grannlaga uppgift att basera resurstilldelning på bedömning av fallstudier av samverkan. KSLA pekade bl.a. på behov av att en sådan modell kan leda till jämförbarhet mellan forskningsområden och former för samverkan. Den remitterade rapporten och det underlag som redovisas från två genomförda pilotomgångar styrker KSLA:s uppfattning att det är en grannlaga uppgift att basera resurstilldelning på fallstudier.

I yttrande över rapporten ”Research quality evaluation in Sweden – FOKUS” konstaterar KSLA i januari 2016 att ”kollegial värdering av kvalitet ... är till betydande del beroende av panelernas specifika sammansättning och därmed inte fri från tolkningar”. KSLA är fortsatt tveksam till att enbart utnyttja fallstudier och panelbedömningar som underlag för resursfördelning.

Förslag till fortsatt arbete

Först måste de typer av samverkan som man avser att utvärdera definieras tydligare. KSLA anser att det i första hand är samverkan som tydligt efterfrågas av näringsliv, samhällsorgan eller myndigheter som ska räknas lärosätena tillgodo vid en utvärdering av samverkan. Samverkan som är riktad till allmänhet och civilsamhälle bör däremot inte ingå i den utvärdering av samverkan som ska ligga till grund för anslagsfördelningen.

Det bör undersökas om det, trots samverkans mångfacetterade natur, ändå går att identifiera ett antal enkla och kompletterande nyckeltal som rimligt avspeglar såväl intresset från näringsliv, samhällsorgan och myndigheter att samverka med ett lärosäte som hur lärosätet arbetar med samverkan. Exempel kan vara tilldelade medel för olika typer av uppdrag eller behovsmotiverad, tillämpningsnära forskning, antal industridoktorander, medverkan i statliga utredningar och kommittéer, avgivna remissvar, uppdrag av olika slag, etc. Dessa nyckeltal kan behöva relateras till den samlade verksamheten vid respektive lärosäte så att de lärosäten som relativt sin storlek har en väl fungerande samverkan också blir premierade.

Nyckeltalen kan kombineras med en enkel självvärdering. Utvärderingen av självvärderingen och sammanvägningen med nyckeltalen bör göras av en panel som är väl förtrogen med samverkan i en svensk kontext. Det är givetvis svårt att göra en sådan utvärdering helt objektivt, men bland fördelarna med självvärderingen märks att den kan komplettera nyckeltalen, samt att den ger lärosätena incitament att prioritera samverkan även framöver.

När samverkan fungerar väl bedrivs den av ett mycket stort antal forskare, som en del i det vardagliga arbetet. För varje universitet kan det handla om tusentals aktiviteter per år. Det är därför viktigt att även på individnivå stärka incitamenten för samverkan. KSLA föreslår att

det utarbetas nationella riktlinjer för en meritportfölj på samverkansområdet, och att lärarförslagsnämnder och andra organ uppmanas att beakta samverkan vid tjänstetillsättningar etc.

KSLA ansar att det fortsatta arbetet med kriterier för utvärdering av samverkan bör inriktas mot att:

- Ta fram, och utvärdera användbarheten av ett antal enkla och kompletterande nyckeltal för samverkan. Dessa nyckeltal bör företrädesvis baseras på aktiviteter som tydligt kan hänföras till de behov som samarbetspartners inom näringsliv, samhällsorgan eller myndigheter ger uttryck för. Dessa nyckeltal bör även relateras till den samlade verksamhetsvolymen för respektive lärosäte.
- Ta fram mallar för en enkel självvärdering som kompletterar nyckeltalen och kan utvärderas av en panel.
- Ta fram nationella kriterier för forskares meritportfölj inom samverkansområdet.

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Lisa Sennerby Forsse
Akademiens preses

Carl-Anders Helander
Akademiens sekreterare och VD